

ΟΙ ΕΚΛΟΓΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

Το να αναφέρεται κανείς σε τάσεις του εκλογικού σώματος τρεις μόλις μήνες μετά τις εκλογές είναι λίγο άχαρο. Υπό «κανονικές» συνθήκες και στο μέτρο που οι εκλογικές συμπεριφορές διαμορφώνονται (και αλλάζουν) σε βάθος χρόνου, οι συσχετισμοί δύναμης θα έπρεπε να είναι σταθεροί. Κάτι τέτοιο φαίνεται στη σημερινή συγκυρία να μην ισχύει, κι αυτό όχι γιατί άλλαξαν τόσο οι συσχετισμοί μετά τις εκλογές όσο γιατί οι τάσεις που εμφανίζονται σήμερα έχουν σε μεγάλο βαθμό «προεξοφληθεί» από την προεκλογική περίοδο Ιουνίου – Σεπτεμβρίου.

Η μεγάλη κρίση του δικομματισμού σε συγκεκριμένες κοινωνικές κατηγορίες, π.χ., καταγραφόταν έντονα πριν τις εκλογές, εκφράστηκε σε ένα μεγάλο βαθμό σε αυτές και συνεχίζεται αμείωτη μετά από αυτές. Έτσι, οι μετεκλογικές έρευνες της VPRC δείχνουν τα εξής στοιχεία:

α) πτώση της εκλογικής επιρροής της ΝΔ, σταθεροποίηση έως μικρή πτώση του ΠΑΣΟΚ και σχετική εξισορρόπηση του μεταξύ τους συσχετισμού, αλλά σε χαμηλά ποσοστά – τα χαμηλότερα της εκλογικής μεταπολιτευτικής τους ιστορίας.

β) η μεγάλη εκλογική κρίση του δικομματισμού δεν είναι μια απλή κρίση των δύο κομμάτων, αποτελεί στην πραγματικότητα κρίση του μεταπολιτευτικού πολιτικού συστήματος, που εμφανίζεται σήμερα αδύναμο να παράγει πολιτικά αποτελέσματα υπέρ της κοινωνίας. Τα πολιτικά εργαλεία του δικομματισμού, δηλαδή τα δύο κόμματα εξουσίας, όντας πλέον «κόμματα του κράτους» και με μειωμένου κύρους πολιτικό προσωπικό, εμφανίζονται σε κρίση και δομική ακινησία, παρά την (ρητορική μέχρι στιγμής) βούληση του Γ. Παπανδρέου σε ό,τι αφορά το ΠΑΣΟΚ, να ξεφύγει από τους όρους της κρίσης.

γ) σημαντική άνοδος των αντιδικομματικών δυνάμεων και κυρίως του ΣΥΡΙΖΑ. Η εκτιμώμενη εκλογική επιρροή των μικρότερων πολιτικών κομμάτων δείχνει ένα 8-10% για το ΚΚΕ, 7-8% για τον ΣΥΡΙΖΑ, 4-5% για τον ΛΑΟΣ και 1% για τους Οικολόγους (ρεύμα που αρχίζει να καταγράφεται με μονιμότερα χαρακτηριστικά). Ο χώρος του «αντιδικομματισμού» διευρύνεται σε ποσοστά που ξεπερνούν αυτή τη στιγμή το ¼ του εκλογικού σώματος.

δ) Ο χώρος αυτός δεν φαίνεται να διευρύνεται συγκυριακά και μόνον. Έχει για πρώτη φορά ισχυρούς λόγους να παραμείνει «πιστός» στην εκλογική αυτή επιλογή. Δεν διαφαίνονται τάσεις εύκολης απορρόφησης της εκλογικής διαμαρτυρίας. Ειδικότερα, στο νεότερο ηλικιακό εκλογικό σώμα (έως 40 ετών), στα αστικά κέντρα και στο μισθωτό πληθυσμό του ιδιωτικού τομέα οι τάσεις αποδέσμευσης από τα δύο μεγάλα κόμματα είναι μεγάλες και έχουν αιτίες δομικές.

Βερναρδάκης Χριστόφορος

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης Πανεπιστημίου Κρήτης – Επιστημονικός Σύμβουλος της VPRC (www.vernardakis.gr)